

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

Charitatem esse aurum ignitum, & probatum. Sectio III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

nomine de gratiâ consequenda diffident: verum non respondent obiectioni, cur emi dicatur gratia, cum detur gratis.

Charitatem esse aurum ignitum, & probatum.

SECTIO III.

- I. **C**haritatem per *aurum ignitum & probatum* intelligendam esse, cum communi sententia docuimus, illud iam explicandum superest: cur *aurum ignitum, & probatum* appelletur. Igitur aurum ignitum dicitur ob easdem rationes, propter quas ignis appellatione censetur, veluti ad Rom. 12. *Si esurierit inimicus tuus, cibus illum: si sitierit, potus da illi, hoc enim faciens carbones ignis congeres super caput eius*: id est, amoris erga te ignem in eo excitis. Sic etiam nonnulli interpretantur illud Ezechiel 10. *Suscipe tibi ignem de medio rotarum*, id est, ex scripturæ sacre meditatione charitatem erga Deum & proximum excita. *Rotæ enim rotarum*, quæ duæ erant utrumque testamentum accipiendum volunt, & quoniam testamentum nouum fuit in veteri typicè inclusum, ideo rotam dici esse in medio rotæ.
- Ad charitatem etiam pertinet illud Deuteron. 33. vbi de Deo loquens Moyses dixit: *In dextera eius ignea lex*, id est in Filio, qui dextera Patris dicitur, erat lex charitatis, quam mundo erat allaturus, iuxta illud Luc 12. *Ignem veni mittere in terram*, quæ expositio est consentanea D. August. qui in quæstionibus super Deuteronomium, quæstione 56. contendit illud testimonium ad Christum pertinere, quamuis apud Septuaginta, quorum translationem sequitur, ea verba non habeantur. Caietan. legit ex Hebræo: *A dextera eius ignis, lex eis. Non dicit*, inquit, *quod in manu dextera gestaret ignem, aut legem, sed quod à dextera eius erat, cum ignis, quam hæc in specie siquidem principis apparebat, ad cuius dexteram à ministris gestabatur lex gestabatur & ignis, lex quidem ad docendum ac dirigendum, ignis vero ad puniendum, imperfectus enim status veteris testamenti non sine ignem ad gerendum amorem interpretari: Hæc ille.* Verum præcedens nostra expositio, quæ cū editione vulgata cõsentit, retinenda est.
- II. Rectè autem charitas ignis dicitur, quia omnes illæ ignis conditiones, quas Dionysius Areopagita, cap. 15. cælestis Hierarchiæ enumerat, Deo quæ accõmodat, charitati conueniunt: in quibus illæ sunt præcipuæ. Primum, Ignis per omnia sine vlla sui admixtione peruat, & ab omnibus profus excipitur: ita charitas auctore Paulo: *Omnia peruat, omnia enim credit, omnia sperat, omnia sustinet*, 1. ad Corinth. 13. Ad omnes amplitudine sua diffunditur, & ab omnibus hilariter excipitur. Secundò, Ignis cùm lucidissimus sit, nisi tamen admoueat materia, in qua suam vim exerat, occultus in seipso manet, neque aspectu patet: ita charitas, non nisi in operibus cernitur. Tertio, Ignis ea, quibus infederit, in suum traducit officium, & omnibus ad se accedentibus sui consortium impertit: ita charitas omnium virtutum actus, imò & eos qui natura sua indifferentes appellantur, si eos informet, igneos reddit ac meritorios. Quarto, Superiora semper petit, & in eadem celer, sublimis, nullaque vi, vt inferiora perat, adigi potest, quod bellè in charitatem quadrat. Denique cum omnibus participatorem sui locupletissimam præbeat, nunquam tamen ipse minuitur, in quo à charitate vincitur, quæ, cum se communicat, augetur.
- Quod verò attinet ad auri probationem, dicitur charitas *aurum probatum*, id est, fuci factisque nescium, in quo ab hypocrisis distinguitur, quæ non aurum probatum est, sed alchimicum, cùm solam auri speciem referat. Vtrumque significauit Apostolus, cùm dixit 2. ad Cor. 6. *In omnibus exhibeamus nos sicut per mintsros*

stris, in multa patientia, in tribulationibus, in longanimitate, in charitate non ficta. Quibus
 verbis Apostolus docuit duplex aurum charitatis reperiri, alterum fictum, adul-
 terinum, & alchimiicum; verum & probatum alterum: sed luculentius adhuc ve-
 rum ac germanum charitatis aurum expressit 2. Corinth. 8. illis verbis: *Non quasi*
imperans dico, sed per aliorum sollicitudinem, etiam vestra charitatis ingenium bonum com-
probans, ubi ingenium alij legunt: sic enim Græcè legimus, ἡ τὸ ἴδιον ἔχει ποσὸν ἄριστος
γυνήσιον; significat autem γυνήσιον, quod verum est, ac germanum, non adulteri-
num, non fucatum: atque ad eò intelligit Apostolus dilectionem siue charitatem
non fictam, sed germanam, hoc est verum, ac germanum charitatis aurum, non
fucatum, & adulterinum. Quomodo autem probari aurum soleat docet Plinius
libro 33. historiarum naturalis, cap. 8. Auri, inquit, argenti que mentionem comitatur lapis,
quem cotriculum appellant, quem alij heracium, alij lydium vocant, his cotriculis periti, cum è
vena, ut lima, rapuerint experimentum, protinus dicunt quantum auri sit in ea, quantum ar-
genti, vel arsi, serupulari differentia, mirabili ratione, non fallente. Igitur charitatis aurum
ad labores ac tentationes tanquam ad lydium lapidem probari non obscure si-
gnificauit Apostolus ad Rom. 5. Gloriamur in tribulationibus, scientes quod tribulatio pa-
tientiam operatur, patientia autem probationem, quia charitas Dei diffusa est in cordibus no-
stris. Quo loco Paulus ex eo quoddam vera charitas diffusa sit in cordibus fidelium,
argumentatur: Patientiam, id est, laborum perpeffionem probationem operari,
quia nimirum patientia tanquam lapis lydius, non solum venam charitatis indi-
cat, sed serupulari differentia quantum charitatis insit, perspicuum reddit. At-
que hoc est aurum illud mundissimum, & purissimum, quo Salomon dicitur
operuisse oraculum, & templum, quemadmodum refertur 3. Reg. 6. & 2. Paraly-
pomenon 3. ubi ita legitur: Domum quoque ante oraculum operuit auro purissimo, & af-
fixit laminas clavis aureas, quem locum mysticè exponens Eucherius lib. 5. in libros
Regum cap. 14. lamina, inquit, aurea, quibus aperta est domus, operationes sunt multisaria
pietatis, clavi autem aurei quibus affixa sunt, præcepta sunt charitatis, siue promissa eterne cla-
ritatis, per qua in exercitio, studioque virtutum ne desiciamus, donante Christi gratia cõtinemur.

2. Cor. 8. 8.

Plinius.

Rom. 5. 5.

Patientia la-
pis lydius.

3. Reg. 6. 11.
2. Par. 3. 1.

Eucherius.

III.

Actus dile-
ctionis, clavis
aurea, timo-
ris, ferrea.

Psal. 72. 2. 8.

Verum, cha-
ritatis aurum
non deficit, cõ-
probatur.

Pl. 118. 120.
D. An. 98.

Postumus etiam per laminas aureas actus virtutum intelligere, qui ut merito-
 rijs sint debent affigi clavis aureis id est charitate informari. Aduerte autem actus
 dilectionis appellari clauos aureos, ut ab actibus timoris discriminentur, qui fer-
 rei clavi tantum dicuntur. Et quidem de prioribus loquebatur Regius vates
 cum se per amorem coniungens dicebat Psal. 72. *Mihi autem adhaerere Dei bonum est.*
 Nec tamen posteriorum immemor erat, imo eos ad carnis petulantiam compel-
 lendam postulabat illis verbis. *Confice timore tuo carnes meas.* Psal. 118. Hoc auti, &
 ferri discrimen obseruauit D. Augustinus in illis verbis Psal. 149. *Ad alligandos*
Reges eorum in compedibus, & nobiles eorum in manibus ferreis. In quem locum docet
 eum qui timore ducitur, vinculis ferreis: qui amore, aureis construngi. *Ferrea, in-*
quit, vincula sunt quandiu timent, ament, & aurea erunt.

Verum hoc aurum ut ad institutum reuertamur debet esse probatum ad ly-
 dium patientie lapidem, propterea enim candelabrum illud aureum quod ex
 præcepto Domini Moyses in tabernaculo collocauit, non fusile erat, sed ductile,
 id est, malleorum iustibus fabricatum: quam probationem in igne, in quo etiam
 aurum probari conueuit, & qui laborum, & tentationum est symbolum, consi-
 derauit Petrus cum dixit, sua Epistola capite 13. *ut probatio vestra fidei mundo pretio-*
sior sit auro, quod per ignem probatur. Verum autem charitatis aurum non deficit,
 cum probatur, sed omnem ignem, & persecutionem egregie sustinet iuxta illud
 1. ad Corinth. 13. *Charitas omnia sufficit, Græcè ἀγάπη: sumpta translatione à lignis*

Charitatis
aureum quo
pacto pro-
bandum.

Verum, cha-
ritatis aurum
non deficit, cõ-
probatur.

1. Cor. 13. 7.

impositum onus sustinentibus, potissimum vero à palma, quæ non succumbit oneri, sed potius instar fornicis erigitur. D. Cyprianus tractatu 3, de simplicitate Prælatorum, non legit *omnia suffert*, sed *omnia diligit*, videtur enim legisse *περὶ πρῶτον* pro *περὶ 4*. Sed vulgata editio retinenda est, *omnia suffert*, eodémque sensu accipiendum est, quod sequitur, *omnia sustinet*.

Quodnam sit illud collyrium, quo Laodicensis Episcopus oculos iungere iubetur, ut videat, *Collyrio iunge oculos tuos, ut videas*.

SECTIO III.

CVpiens Christus omnibus Laodicensi Angeli malis occurrere, cum iam illum paupertatis suæ, & nuditatis admonuisset, atque ad aurum charitatis emendum, bonorumque operum indumenta accipiendâ iussit adhortatus: tandem cæcitati, qua etiam laborabat, benignè consiliens monet ut collyrio, quod est præsentissimum. Ophthalmiæ medicamentum oculos inungat, ut videat. Quodnam verò sit huiusmodi collyrium, non vno modo Doctores interpretantur.

Prima expositio est, Per *Collyrium*, hoc loco accipiendam esse diuinorum elo-

I.
Beda.
Rich. Vif.
Pannon.
Primasius.
Hug. Card.
Ansbertus.
Precepta di-
uina collyrii,
specilla.
Psalm. 18. 9.
Deuter. 6. 8.

quiorum contemplationem cum operatione coniunctam. Quam expositionem afferunt, & sequuntur Beda, Richardus de sancto Victore, Pannonius, Primasius, Hugo Cardinalis, & Ambrosius Ansbertus, qui ita hanc admonitionem interpretatur. *Adhibe*, inquit, *diuina præcepta ad mentem eacam, quatenus virtutum nuditatem, quam pateris, videas, nisi enim quoddam essent collyrium diuina madata, non diceret*

Regius vates
Psalm. 18.
Præceptum Domini
lucrum illuminans
oculos, cum itaque
superna
aspiratione quislibet
per singulas scripturarum
paginas quid Dominus
iussit, legendo, vel au-
diendo, ad mentem reuocat,
videt nimirum, vel quantum
ex virtutibus habet, vel certe si
nihil habet. Id quod etiam
significauit Dominus Deuter. 6.
Nam ubi nos habemus,
Ligabis ea, id est mea
mandata, quasi signum in manu
tua, eruntque & mouebuntur
ante oculos tuos. Alij ita
transferunt ex Hebræo,
Ligabis ea in manu tua, &
erunt quasi specilla ante
oculos tuos. Etenim verbum
נשׂו etiam specilla significat.
Rectè autem specilla
appellatur, quia per ea clarè
conspicimus quantum Deo
debeamus, & quantum sit
noster in virtute progressus,
quod videtur alluisse Regius
vates, cum dixit Psalm. 118.
Tunc non confundar cum
perspexero in omnibus
mandatis tuis. Atque hanc
Collyrii acceptionem videntur
superiores Doctores mutuati à
D. Gregor. primæ partis
Pastoralis curæ cap. 11. Vbi
hunc locum Apocalypsis sic
illustrat. Collyrio, inquit,
oculos, ut videamus, inungimus,
cum ad cognoscendam veri
luminis claritatem intellectus
nostri aciem medicamine bonæ
operationis adiuuamus. Albuginem
verò habet in oculo, qui
veritatis lumen videre non
sinitur, quia arrogantiâ
sapientiæ, vel iustitiæ cæcatur:
pupilla namque oculi nigra
videt, albuginem tolerans
nihil videt, quia videlicet
sensus humanæ cogitationis
si peccatorem se intelligit,
cogitationem intimam
claritatis apprehendit, si
autem candorem sibi iustitiæ,
vel sapientiæ tribuit, à luce
superna cogitationis se
excludit, iuxta illud ad Rom. 1.
Dicentes se esse sapientes
stulti facti sunt.

Psalm. 118. 6.
D. Gregor.

Secunda expositio est Ruperti intelligentis per *collyrium* humilitatem, quæ ex cognitione propriæ vilitatis oritur. *Collyrio*, inquit, *inunge oculos tuos, ut videas*, id est, *cor tuum verâ humilitate purifica: ut per paupertatem tuam videas, verasque diuinitatis Dei cognoscas*. Atque ad hoc significandum videtur Christus Ioan. 9. cum cæco à natiuitate aspectum restitueret voluit, lutum super oculos eius posuisse, quia

II.
Humilitas
collyrio com-
paratur, ex
Ruperto.
Ioan. 9.